
EEN PAALSE STRATEGIE OP VLAK VAN DORPSVERNIEUWING EN – ONTWIKKELING.¹

¹ versie 2 maart 2012

1 DOEL

In deze visietekst wil de “Denktank van paalonline”² bouwstenen aanreiken voor de ontwikkeling van toekomstige beleidsplannen die - binnen de beleidsruimte van de Stad Beringen- rechtstreeks of onrechtstreeks betrekking hebben op het dorp Paal.

De “Denktank” wil:

- Het debat over de toekomst van Paal impulsen geven
- Een visie ontwikkelen op een verdere gewenste evolutie van het dorp Paal op langere termijn (2012-2020)
- Hierrond een maatschappelijk draagvlak creëren bij burgers, zelfstandige ondernemers en bedrijven en hun respectieve verenigingen
- Voorstellen en projecten formuleren op kortere termijn in lijn met de bovenvermelde langere termijndoelstellingen.
- Beleids- en opiniemakers inspireren bij de opmaak en de uitvoering van beleidsplannen naar aanleiding van de gemeenteraadsverkiezingen, die zullen plaatsvinden op 14 oktober 2012.

2 DRAAGWIJDTE

Paal is voor alle duidelijkheid het dorp zoals het van oudsher gegroeid is en tot aan de fusie van de gemeenten van 1976 als afzonderlijke gemeente bestond. In de volksmond heet het nog steeds “de Buiting” met zijn verschillende gehuchten: Tervant, Geenhout, Meelberg, Brelaar en Paalstraat. Op vlak van ruimtelijke ordening is Paal een “hoofddorp” en is Tervant, zoals Paal-centrum een woonkern. Paal is een deelgemeente van de Stad Beringen, qua inwonertal de derde grootste gemeente van de Provincie Limburg na Hasselt en Genk.

In deze visietekst ligt de focus op Paal. Dit is een bewuste keuze, die echter ook **beperkingen** inhoudt.

Op de eerste plaats hebben beleidsbeslissingen, die genomen worden op het niveau van de Stad Beringen onmiskenbaar ook een weerslag op de dorpen. De lokale, provinciale en Vlaamse overheden kozen ervoor om Beringen-Centrum en Beringen-Mijn te laten uitgroeien tot een **“kleinstedelijk gebied op provinciaal niveau”**. De impact hiervan is verschillend van wijk tot wijk en van dorp tot dorp in Beringen. Dorpen -waaronder Paal - moeten zich voortdurend herpositioneren, rekening houdend met **exogene** evoluties³. **Paal wil, zo mogelijk in dialoog met** de andere dorpen van Beringen, de kans **grijpen** om zich te ontwikkelen en te vernieuwen tot een “open modeldorp van de 21^e eeuw”. Een concrete denkoefening over mogelijke effecten

² Hierna verder genoemd “De Denktank”.

³ Evoluties van buitenaf

van deze evolutie op Paal dringt zich op en is volstrekt legitiem. De Denktank tekent voor een permanente dialoog tussen dorp en stad.

De Vlaamse Overheid stelde in de aanhef van zijn Ruimtelijk Structuurplan, “dat Vlaanderen open en stedelijk zou zijn”. Het zou ook een slagzin kunnen worden voor Beringen in de toekomst, “Beringen, open en stedelijk!”

Op de tweede plaats heeft het dorp Paal –zonder te vervallen in valse dorpsromantiek- enkele **unieke** sociale, culturele, ruimtelijke en economische kenmerken, die van grote waarde zijn voor de Paalse samenleving en bij uitbreiding voor de Stad Beringen in haar geheel.⁴ De Denktank is er van overtuigd dat deze specifieke **endogene**⁵ kenmerken van Paal een gedifferentieerd beleid verantwoorden en dat daarom een aantal bijzondere projecten op vlak van dorpsontwikkeling en dorpsvernieuwing op kortere en langere termijn moeten kunnen gerealiseerd worden.

De Denktank is er zich van bewust dat de focus, die in deze visietekst gelegd wordt op Paal, **ook beperkingen** kan inhouden.

Een op zichzelf teruggeplooid Paal, dat volledig zou kunnen voorzien in eigen behoeften is uiteraard een utopie. Het is ondenkbaar dat in deze tijden van onbegrensde communicatiemogelijkheden en van toenemende interferentie tussen verschillende groepen uit de bevolking, Paal zich hermetisch zou afsluiten van alles wat zich afspeelt ten noorden van autosnelweg of Albertkanaal en zich zou gaan terugtrekken in haar eigen cocon.

Maar tegelijk is door de voortschrijdende veroudering van de bevolking, met tanende mogelijkheden op vlak van mobiliteit, het lokale niveau, het dorp of de wijk weer belangrijker aan het worden. Op termijn zal ook de huidige quasi onbeperkte individuele mobiliteit, alleen al om milieuredenen, kritisch bevraagd moeten worden.

Het gros van de individuele personen, investeerders of ondernemers laten zich nu bij hun beslissingen om te wonen, te werken, te investeren, te besteden of zich te ontspannen weinig gelegen aan bestuurlijke grenzen. De meeste individuele beslissingen worden genomen buiten het kader van een “georganiseerde” samenleving. Met andere woorden: de toekomstige ontwikkeling van Paal valt niet zomaar aan te sturen vanuit één centrale visie of vanuit één centrale autoriteit, al is deze Paals, Berings, Limburgs of Vlaams..

Het dorp Paal heeft bijgevolg geen enkele andere optie dan over haar prioriteiten het gesprek aan te gaan met de huidige en toekomstige beleidsverantwoordelijken op verschillende niveaus. De lokale politici van hun kant moeten vanzelfsprekend loyaal en constructief meedenken over de toekomstige ontwikkeling van de Stad Beringen in haar geheel, zowel van het stedelijke gebied als van de andere dorpen.

⁴ Zie verder “interne sterktes”

⁵ Kenmerken van binnenuit

3 EEN REALISTISCHE KIJK OP EEN COMPLEX DORP IN DE 21^E EEUW..

Er hangt nog steeds behoorlijk wat romantiek rond het begrip “Dorp”. Het doet denken aan “vroeger”. Voor veel zangers, dichters en schilders blijft het dorp tot op de dag van vandaag nog een vrij hoog “Bokrijkgehalte” behouden.

Maar dorpen zoals Paal zijn niet meer zoals weleer. Een meer realistische kijk dringt zich op.

Binnen Vlaanderen migreert men globaal steeds meer van de stad naar het platteland en ook een stuk omgekeerd. In Paal is dat niet anders. Paal, zoals vele naburige dorpen in West-Limburg en daarbuiten raakt meer en meer **volgebouwd**. De typische kenmerken van een vroeger plattelandsdorp verdwijnen langzaam maar zeker.

Heel wat jonge, maar ook oudere en nieuw samengestelde gezinnen uit de wijde omgeving van Paal kwamen zich de laatste jaren in ons dorp vestigen.

Waarom? Er zijn **verschillende verklaringen** mogelijk:

- Roept wonen in een dorp zoals Paal in het hoofd van die gezinnen, nog iets op van “geborgenheid” of “gezelligheid”, van wonen in een groene omgeving, maar met tegelijkertijd het comfort van heel wat publieke en private voorzieningen en een aanbod van een breed gamma van basisproducten en -diensten?
- Is het omwille van de ligging van het dorp, dicht bij een knooppunt van twee belangrijke autosnelwegen, die een belangrijke uitvalsbasis zijn naar verderop gelegen stedelijke en industriële groeipolen?
- Zijn het de aantrekkelijke prijzen van bouwgrond, woningen en appartementen, mede gedirigeerd door een aantal actieve actoren in de bouwsector?

De grote instroom van nieuwe inwoners van Paal is niet zonder gevolgen gebleven. De lokale economie floreert. Er wordt bijzonder veel geïnvesteerd in Paal. Bouwpromotoren, beoefenaars van zelfstandige beroepen, handelaars en marktkramers doen goede zaken. Er is veel meer economisch potentieel in Paal dan vroeger. De werkgelegenheid groeit.

Maar aan de andere kant zijn de nieuwe gezinnen die zich zijn komen vestigen veel minder afhankelijk van het dorp dan de dorpingen van vroeger. De traditionele dorpsfuncties brokkelen in snel tempo af en de traditionele dorpsbinding al evenzeer. Sociologen beweren dat nieuwe dorpsbewoners nog slechts een vluchtige dorpsbinding hebben die alleen betrekking heeft op het dorp in zijn fysische verschijningsvorm. De nieuwe bewoners hebben een nieuw verwachtingspatroon ten aanzien van het dorp Paal.

Een bezinning dringt zich op over de richting waarin Paal zou kunnen evolueren, rekening houdende met de nieuwe samenstelling van de bevolking en de ambitieuze ruimtelijke planning die werd vastgelegd.

Deze oefening is niet eenvoudig. **Paal is immers een “complex” dorp** omdat het sommige potentieel tegenstrijdige functies moet verzoenen. Enerzijds vertoont Paal aan de zuidelijke, oostelijke en westelijke rand sterke kenmerken van het glooiende platteland met inbegrip van een stuk landbouw; Paal heeft daarenboven een belangrijke landschappelijke en recreatieve functie. Anderzijds begint Paal in toenemende mate kenmerken te vertonen van verstedelijking met appartementsbouw en een uitdijende commerciële functie in het centrum en langs de N29.

Daarbij komt nog dat Paal, gezien zijn ligging aan het Albertkanaal en op een knooppunt van autowegen ook een industriële roeping heeft. Voeg daar nog bij een sterke onderwijsfunctie en een eigen culturele dimensie. Stof genoeg om over na te denken en de conflictpunten met elkaar proberen te verzoenen.

4 PAAL, EEN DORP MET TOEKOMST IN EEN LEEFBAAR PLATTELAND.

De Stad Beringen wil, met goedvinden van de Provincie Limburg en de Vlaamse Overheid de woonkernen Beringen-Centrum en Beringen-Mijn via een ruimtelijk beleid van concentratie en verdichting doen uitgroeien tot een **“kleinstedelijk gebied op provinciaal niveau”**⁶. Dit heeft tot gevolg dat de dorpen Paal, Koersel en Beverlo zich –nog meer dan nu- zullen moeten gaan positioneren als dorp, gelegen in het “buitengebied” van dit nieuw kleinstedelijk gebied. Paal wordt, samen met grote delen van Koersel en Beverlo, het landelijk gebied bij uitstek of zo je wilt: “Het platteland” van Beringen.

De Vlaamse Overheid ijvert, mee op vraag van Europa, voor een leefbaar, kwaliteitsvol, dynamisch en multifunctioneel platteland waar het goed is om te wonen, te werken en te leven.

De Vlaamse overheid zet op dit ogenblik vooral in op volgende thema’s in haar plattelandsbeleid:

- Het behoud en de versterking van de open ruimte;
- De aanleg, het onderhoud en het beheer van de lokale infrastructuur;
- Het garanderen van een aangepaste bereikbaarheid;
- De versterking van de lokale economie;
- Het aanbieden van aangepaste diensten, vooral op vlak van cultuur, onderwijs en welzijn.

Hierbij hanteert de Vlaamse Overheid een aanpak van onder uit en moedigt zij plaatselijke besturen, middenveldorganisaties en burgers aan om dit plattelandsbeleid concreet in te vullen.

De Denktank van paalonline wil hier graag op ingaan en doet hierbij een voorstel van strategische aanpak op vlak van dorpsvernieuwing en dorpsontwikkeling voor het dorp Paal.

⁶ Zie begrippenkader in bijlage 1

5 DE STERKTEN EN ZWAKTEN, KANSEN EN BEDREIGINGEN VAN EN VOOR HET DORP PAAL.

5.1 SWOT-ANALYSE

Onderstaande SWOT-analyse⁷ over Paal is gebaseerd op kwantificeerbare gegevens en op inzichten en gegroeide overtuigingen.

5.1.1 STERKTES

- Gunstige demografische ontwikkeling:
 - Groeiende bevolking van jonge gezinnen met relatief veel jonge kinderen.
 - Een evenwichtige sociale bevolkingsmix (verhouding gezinnen met kinderen, alleenstaanden, medioren en senioren...)
- Woonomgeving:
 - Relatief rustige omgeving in grote landelijke delen van Paal
 - Aangenaam woonklimaat
 - Kwaliteitsvolle inrichting van de Paalse Plas
 - Kwalitatief interessant woningpatrimonium
 - Diverse voorzieningen voor senioren
- Natuur en recreatie:
 - Veel groen- en natuurpotentieel, vooral aan de dorpsgrenzen.
 - Het fietsknooppuntennetwerk
- Ontsluiting:
 - Goede ontsluiting via autosnelwegen
 - Goede bereikbaarheid winkelcentra Hasselt, Diest en Tessenderlo.
- Publieke voorzieningen:
 - Degelijke sport- en culturele infrastructuur
 - Degelijk basisonderwijs en eigen Middenschool
 - Voorzieningen voor bejaarden en gehandicapten
 - Kinderopvang
 - Sociale woningbouw
- Verenigingsleven:
 - Culturele en sociale dynamiek (intens verenigings- en gemeenschapsleven, paalonline...), ook voor jongeren (scouts, club 18, muziekacademie, tekenacademie)
 - Veel vrijwilligerswerk (Open Hart, Ziekenzorg, Bejaardenwijk)
- Economie en werkgelegenheid:
 - Industriële ontwikkeling op Ravenshout
 - Dynamische KMO-bedrijven
 - Kansen voor handel- en dienstenontwikkeling langs een drukke verkeersweg.
 - Wekelijkse markt
- Behoorlijke graad van zelfvoorziening
 - Gevarieerd aanbod van diensten
 - Gevarieerd aanbod van producten

⁷ Stenghts, Weaknesses, Opportunities & Threats

5.1.2 ZWAKTES

- Complexiteit van functies met conflicten tot gevolg:
 - Ontsluiting vs verkeersdruk
 - Geluidsoverlast autosnelweg
 - Verkeersonveiligheid langs de drukke verkeersweg N29
 - Verkeersonveiligheid voor schoolgaande jeugd en bejaarden
 - Problematisch openbaar vervoer op de piekuren richting Diest, Leuven, Brussel.
 - Werkgelegenheid vs druk van economische ontwikkeling
 - Gevaar voor insluiting van Tervant door industrie en verkeer
 - Toenemende geluidsoverlast en onveiligheidsgevoel door zware industrie
 - Woongelegenheden vs recreatie
 - Belangrijke sportinfrastructuur ligt in woonuitbreidingsgebied.
 - Woongelegenheden vs landbouw
 - Diffuse groei door verkavelingen in landelijk gebied
 - Versnippering van het landschap
- Onvoltooide dorpskernvernieuwing
 - Weinig openbaar groen in het dorpscentrum
 - Enkele wijken ontwikkelen, los van het dorp en ondersteund door de gemeente, een eigen dynamiek
- Toenemende vergrijzing, met concentratie in het dorpscentrum.
- Aantasting van het sociale weefsel:
 - Gebrekkige sociale cohesie vooral in bepaalde snel gegroeide wijken.
 - Het traditioneel verenigingsleven moet zich aanpassen aan de toenemende 'shoppingcultuur' en een verminderd lokaal engagement.
 - Brelaar-Heide dreigt een op Tessengerlo gerichte slaapgemeenschap zonder eigen gemeenschapsleven te worden
 - Identiteitsverlies door (te?)snelle anorganische groei.
- Afhankelijkheid
 - Geen eigen middelen op dorpsniveau
 - Geen inspraakorganen op dorpsniveau.
- Paal is geen sexy en attractief dorp voor jongeren

5.1.3 KANSEN

- Duurzaam wonen:
 - Ontwikkeling van woongebieden met mogelijkheden tot inbreiding in de dorpskernen
 - Kwaliteitsvolle woonomgeving trekt nieuwe inwoners, vooral gezinnen met kinderen of met kindereens aan.
 - Kans om duurzaam en energie-efficiënt wonen te promoten in Paal o.a. omwille van financiële draagkracht van nieuwe inwoners.
- Toekomstgerichte dorpskernvernieuwing
- Bevorderen van de verkeersveiligheid:
 - Ontwikkeling van verkeersveilige alternatieven, fietspaden en verkeersluwe verbindingen voor de zwakke weggebruiker

- Versterking van de lokale economie:
 - Versterking van de wekelijkse marktfunctie
 - Ontwikkelingskansen N29
- Bevordering van de mobiliteit naar kleinstedelijk gebied Beringen-Centrum en Beringen-Mijn
- Natuurontwikkeling
 - Potentiële groenzones
 - Verbindingen van Paal naar waardevolle natuurgebieden (o.a. Vallei van de zwarte beek, Vallei van de drie beken) kunnen ontwikkeld worden in samenspraak met naburige dorpen, gemeenten en de provincie Vlaams-Brabant.
- Recreatie:
 - Belangrijk potentieel in recreatie en vrijetijdsbesteding en annexe activiteiten
- Cultuur:
 - Herwaardering OC De Buiting
 - Heroriëntering naar seniorenwerking, jonge gezinnen en jongeren

5.1.4 BEDREIGINGEN.

- Toenemende zoneconflicten:
 - Inplanting nieuwe grotere bedrijven verhogen druk op de woonkern van Tervant.
 - Dichtslibben N29 verdrijft private woningbouw op aangelanden
 - Verlies landschappelijke waarden door diffuse woningbouw
 - Verlies biodiversiteit door areaalverlies in overgebleven groene zones: landbouwgebied en natuurgebied.
- Toenemende verstedelijking:
 - Overschrijden van optimale bevolkingsdichtheid bij verdere ongebreidelde groei (max.600 inwoners per km² voor Vlaanderen in het landelijk gebied).
 - Toenemende druk op de plaatselijke woningmarkt o.a. door (huidige?) beperkte attractiviteit van kleinstedelijk gebied Beringen-Centrum en Beringen-Mijn..
- Inbraakgevoeligheid:
 - Toenemende onveiligheid bij groeiende schaarste(in de toekomst) o.a. door inbraken met ontsnappingsmogelijkheden via autosnelweg.
- Verkommering Openbaar Domein:
 - Dalend respect voor openbaar domein(speeltuin, vernieuwd dorp...).
- Schaarse publieke middelen
 - Daling financiële draagkracht van Stad Beringen en van de gemeenten in het algemeen vooral door huidige en toekomstige besparingen in overheidsfinancies.

- **Kans + Sterkte:** wanneer er sprake is van zowel een kans als een sterkte, dan hoort daar het **offensief** als strategische keuze bij. De kansen en sterktes worden in dit geval uitgebuit.
→HOE MAKEN WE GEBRUIK VAN ONZE STERKTEN OM IN TE SPELEN OP ONZE KANSEN?
- **Bedreiging + Sterkte:** de bijbehorende strategie is hier het **defensief**.
→HOE MAKEN WE GEBRUIK VAN ONZE STERKTE OM BEDREIGINGEN AF TE WEREN?
- **Kans + Zwakte:** hier is de te volgen strategie **schoon schip** te maken. Zwaktes moeten worden omgebogen en verbeterd.
→HOE VERSTERKEN ONZE ZWAKTEN OM IN TE SPELEN OP KANSEN?
- **Bedreiging + Zwakte: overleven** is hier het scenario. Er is mogelijk een situatie van crisis waarin een ommekeer bewerkstelligd moet worden om eruit te komen. Hier worden confrontaties aangegaan.
→HOE VERSTERKEN WE ONZE ZWAKTEN OM BEDREIGINGEN AF TE WEREN?

6 WELK DORP WIL PAAL OP TERMIJN WORDEN? TOEKOMSTSCENARIO'S

Einde de jaren '60 en begin de jaren '70 liet het gemeentebestuur van Paal zich nogal sterk inspireren door kwantitatieve doelstellingen op vlak van inwonersaantal. Paal moest uitgroeien tot een gemeente met 10.000 inwoners en meer. Heel het beleid werd daarop afgestemd: woonzones werden zo groot mogelijk ingekleurd op de nieuwe gewestplannen, sociale woonwijken moesten vooral groot zijn en zoveel mogelijk nieuwe inwoners kunnen huisvesten.

Het huidige beleid van de Vlaamse Overheid streeft echter naar een leefbaar, kwaliteitsvol, dynamisch en multifunctioneel platteland, waar het goed is om te wonen te werken en te leven. In dat kader wil de Vlaamse overheid de woningdruk op het platteland verminderen. Zo krijgen gemeenten met een stedelijk gebiedsdeel, zoals het kleinstedelijk gebied Beringen, als norm opgelegd om minimaal 60% van hun bevolkingsgroei te realiseren in het stedelijk gebiedsdeel en maximaal 40% in het buitengebied. De overheid wil te allen prijze verdere "suburbanisatie"⁸ vermijden.

Het dorp moet de levenskwaliteit van de plaatselijke bevolking verhogen, zo wil het de Vlaams Overheid.

Allemaal vrij vaag maar een statement dat ons toch duidelijk maakt dat de levenskwaliteit, hoewel nog nader te definiëren, vandaag veel belangrijker is dan inwonersaantallen.

De vraag wordt dus: WAT DOEN WE NU EN IN DE VERDERE TOEKOMST OM DE LEVENSKWALITEIT VAN DE INWONERS VAN PAAL TE VERBETEREN?

Welk soort dorp willen we in de verdere toekomst worden of blijven?

⁸ Zie begrippenkader

6.1 EEN ZORGZAAM DORP?

- Een dorp met sterke sociale verbanden waar mensen elkaar spontaan nog zoveel mogelijk helpen in de buurt of via allerlei zorgverenigingen en zorginstanties?
- Een dorp waar verschillende leeftijdsgeneraties harmonieus samenleven?
- Een dorp waar de senioren zoveel mogelijk in hun eigen huis willen oud worden? Een dorp waar de woningen met het oog op een verdere toekomst moeten aangepast worden?
- Een dorp waar zelfredzaamheid als basishouding voor bejaarden wordt gepromoot eerder dan op vlak van zorg volledig of grotendeels op de gemeente of andere overheden te vertrouwen?
- Een dorp waar mantelzorgbeleid een prioritaire optie is ?

6.2 EEN GEZINSVRIENDELIJK DORP?

- Een dorp dat het aantrekkelijk wonen in een vrij landelijke omgeving wil bewaren en beveiligen voor de toekomst?
- Een dorp waar gezocht wordt naar middelen om de combinatie wonen werken te faciliteren?
- Een dorp waar jong en oud aan hun trekken komen qua voorzieningen op vlak van sport, cultuurbeleving, recreatie en onderwijs/bijtscholing?
- Een dorp waar de veiligheid van de kinderen en senioren op het openbaar domein absolute prioriteit geniet?
- Een dorp dat zoekt naar middelen en methoden om de gezelligheid en geborgenheid in deze tijd concreet inhoud te geven?

6.3 EEN ONDERNEMEND DORP MET RUIMTE VOOR VERDERE INDUSTRIËLE ONTWIKKELING?

- Een dorp waar men alle kansen geeft aan de industrie om lokaal zoveel mogelijk arbeidsplaatsen te creëren?
- Een dorp waar prioriteit gegeven wordt aan een vlotte bereikbaarheid van de industriezones voor allerlei soorten verkeer?
- Een dorp waar de lokale handel prioriteit krijgt op vlak van bereikbaarheid gekoppeld aan de nodige parkeerruimte?

6.4 EEN DORP WAAR ZOVEEL MOGELIJK INWONERS KUNNEN GENIETEN VAN “STADSE ALLURES” GECOMBINEERD MET NOG EEN ZEKERE “DORPSE CHARME”?

- Een dorp waar het dorpscentrum maximaal uitgebouwd wordt met hoogbouw en parkeerruimte?

- Een dorp dat alles blijft zetten op groei van het inwonersaantal en de uitbouw van de nodige handelsinfrastructuur?
- Een dorp dat de "gastvrijheid" hoog in het vaandel voert en dat alles in het werk stelt om de troeven van Paal om te zetten in verdere bevolkingsgroei?

7 BELEIDSOPTIE. DE KEUZE VAN "DE DENKTANK"

Als je een dorp in de toekomst zou mogen dromen zal het wellicht een dorp zijn met nogal uiteenlopende kenmerken. Maar je voelt wel duidelijk aan dat we keuzes moet maken. Kiezen is verliezen. Een keuze voor één optie sluit meestal een andere optie uit.

- Men kan bvb. niet kiezen voor maximale groei en tegelijk dromen van een gezellig dorp dat warmte uitstraalt en zijn inwoners liefdevol in de armen sluit.
- Men kan niet pleiten voor het behoud van de leefbaarheid en voor een groeiende levenskwaliteit op Tervant en tegelijk het industrieel weefsel rond Tervant alle ruimte en kansen op verdere groei geven.

DE "DENKTANK" MEENT DAT ONVOORWAARDELIJK MOET
GEKOZEN WORDEN VOOR KWALITEIT VAN WONEN EN LEVEN
BOVEN EEN KWANTITATIEVE GROEI.

Paal heeft heel wat troeven om binnen de huidige schaal op vlak van bevolking verder ontwikkeld en vernieuwd te worden, zodat het kan uitgroeien tot een dorp waar zorg voor jong en oud in een duurzame, gezellige en geborgen omgeving, de karakteristieken worden van een bijzonder aangenaam woon-en leefklimaat.

8 WAT IS EEN ZORGZAAM DORP MET EEN GEZELLIGE EN GEBORGEN OMGEVING WAAR HET BIJZONDER AANGENAAM IS OM TE WONEN EN TE LEVEN?

8.1 PAAL, EEN KINDVRIENDELIJK DORP.

8.1.1 ALGEMEEN

De bevolkingscijfers tonen aan dat Paal de volgende 10 jaar snel zal vergrijzen. Gelukkig is er sinds enkele jaren een substantiële immigratie van jonge gezinnen met kleine kinderen op gang gekomen. Men kan zeggen dat Paal op dit ogenblik tegelijk vergrijst en vergroent. Deze evolutie zou ook in de verdere toekomst moeten behouden blijven. Een vrij evenwichtige bevolkingsopbouw met zowel kinderen, jongeren als medioren en senioren lijkt ideaal in een samenleving die globaal op vlak van bevolking stagneert.

Dit veronderstelt wel dat Paal voldoende attractief blijft voor jonge gezinnen met kinderen.

Het woonbeleid dient daarop afgestemd. Gezinnen met kinderen geven vandaag nog altijd voorrang aan een alleenstaande woning met een tuintje. Daarnaast moeten er voldoende voorzieningen zijn voor gezinnen en hun kinderen. Een voldoende aanbod van handel en diensten is primordiaal maar evenzeer een degelijke sport-en culturele infrastructuur.

8.1.2 CONCREET

- *Het dorpscentrum en vooral de toegangswegen naar het dorpscentrum moeten veiliger gemaakt worden voor fietsende kinderen. Meer dan nu zouden kinderen met de fiets naar school moeten kunnen rijden evenals naar de verschillende voorzieningen op vlak van sport en cultuur.*
- *Aan- of in de buurt van de kleuterscholen moet gezorgd worden voor voldoende parkeerplaatsen.*
- *Het speeltuintje achter het vroegere gemeentehuis moet niet alleen beter onderhouden worden maar vooral het toezicht moet verbeterd worden. Kan in dat verband geen oplossing gezocht worden via vrijwilligerswerk?*
- *Op diverse plaatsen in ons dorp moeten kleinschalige speeltuintjes komen. Op korte termijn kan dit gerealiseerd worden aan de Paalse Plas en op de Dalenberg.*
- *De Klitsberg en de Dalenberg moeten als natuurgebied en spelterrein voor de kinderen ingericht worden. De ruimte rond de watertoren op de Klitsberg kan heel wat verkleind worden, zodat er plaats komt voor een reuze zandbak met wat rustbanken.*
- *De bossen in de buurt van de nieuw te bouwen scoutslokalen moeten zuiver gemaakt worden en meer geschikt voor allerhande bosspelen.*
Ook Paal-Centrum moet interessant gemaakt worden voor gezinnen met kinderen door een geheel van maatregelen. In zo veel mogelijk wijken en op diverse plaatsen in ons dorp moeten er centrale ontmoetingsplaatsen of kleinschalige speeltuintjes komen. Op korte termijn kunnen speeltuintjes gerealiseerd worden aan de Paalse plas en op de dalenberg.

8.2 PAAL, EEN DORP DAT BEJAARDEN ACTIVEERT.

8.2.1 ALGEMEEN

De klim naar de top van de vergrijzing in 2025 is begonnen.

Het komt er nu op aan de uitdaging van de vergrijzingsgolf te zien als een kans tot uitbouw van een fijnmazig buurt- en welzijnsweefsel voor de plaatselijke gemeenschappen.

Ouderen hebben immers veel te bieden en dus kan men ook redelijk veel van hun verlangen.

Het bewust zelfstandig oud willen worden is aan de orde.

Meer dan nu zullen de ouderen verantwoordelijkheid kunnen en moeten opnemen voor zichzelf, voor hun gezin, voor hun omgeving en voor de maatschappij in het algemeen.

Het onderscheid tussen zorg en wonen vervaagt: we evolueren van individueel zelfstandig wonen over semi-zelfstandig wonen naar collectief beschermd wonen.

Nog nooit in de geschiedenis hadden we zoveel ouderen die goed opgeleid zijn, die nog min of meer fit zijn en die ook bereid zijn om zich in te zetten omdat ze tijd hebben en ervaring.

“De ouderen” bestaan natuurlijk niet. Er zijn nog “vertierzoekende oudjes” die deels op kosten van de jonge generaties met volle teugen van een zekere materiële welstand genieten, zoals er andere oudere zorgbehoevenden zijn die in deze tijd van schaarste inderdaad een belasting zijn voor hun familie en voor de maatschappij.

Maar er zijn ook “nieuwe senioren” die geen maatschappelijke belasting vormen maar nieuwe kansen op ontplooiing bieden.

Voor deze groeiende groep moet het accent meer en meer komen te liggen op activering in plaats van verzorging. In Duitsland en Nederland wordt er door de beleidsmakers op gerekend dat tegen 2020 ten minste 25% van de bevolking op een min of meer systematische manier aan vrijwilligerswerk doet. Hierbij wordt vooral gerekend op de oudere bevolkingsgroepen.

Ook bij ons moet het vrijwilligerswerk in al zijn vormen aangemoedigd en opgekrikt worden. Proefondervindelijk werd trouwens bewezen dat vrijwilligerswerk het geluksgevoel van mensen verdubbelt. Daarom alleen al is een slimme activering van de oudere bevolkingsgroepen nodig.

8.2.2 CONCREET

- *Aanleg van volkstuintjes in de buurt van het centrum en van de Klitsbergwijk waar de concentratie van bejaarden het grootst is, in samenwerking met de Limburgse afvalintercommunale en het Limburgs provinciebestuur. (zie vele gemeenten in Limburg) In deze volkstuintjes kunnen heel wat bejaarden die nu op appartementen en in kleine bejaardenwoningen gehuisvest zijn en soms vereenzamen, terug hun eigen groenten kweken, zoals ze dat jarenlang gewoon waren in hun vroegere woning.*

- *Een voorrangregeling op vlak van toekenning van deze volkstuintjes kan, indien nodig, uitgewerkt worden voor de inwoners die zich inzetten in de plaatselijke gemeenschap als vrijwilliger. (cfr. Torekesproject Gent)*
- *Gemeentelijke bejaardenzorg dient wellicht selectiever dan nu gericht op hulpbehoevende bejaarden.*
- *De gemeente kan het zo lang mogelijk in het eigen huis blijven wonen concreet aanmoedigen door voorlichting en door toekenning van gemeentelijke verbouwingspremies.*
- *Het dienstencentrum “De Klitsberg is een goede vertrekbasis om verdere initiatieven te ontwikkelen om bejaarden te leren zoveel mogelijk regie te houden over hun eigen leven en levensomstandigheden en om zich verder in te zetten in dienst van de lokale gemeenschap.*
- *Het dorp Paal moet als leefomgeving geschikt blijven voor de groeiende groep bejaarden. De behoeften aan veiligheid en mobiliteit sporen hier grotendeels met de behoeften van de kinderen op dat vlak. Alle publieke voorzieningen moeten op hun bereikbaarheid voor ouderen getoetst worden.*

8.3 PAAL, EEN GROEN DORP, DAT GROENER KAN WORDEN.

8.3.1 ALGEMEEN

Sinds WO-II evolueerde Paal van een landelijk en groen boerendorp, vol akkers, weiden en gebroekten naar een grotendeels volgebouwd dorp met nog een beperkte agrarische activiteit maar wel een industriezone van nationaal belang (Ravenshout).

Om de levenskwaliteit in het dorp ook voor toekomstige generaties maximaal veilig te stellen, moet nu gezorgd worden voor het behoud van alle resterend groen in Paal.

Het gewestplan moet in dat kader kritisch herbekeken worden. De groen- en bosgebieden die aansluiten bij de geklasseerde natuurgebieden en groenzones moeten op hun natuurwaarde geëvalueerd worden en zoveel mogelijk als natuurgebied gevaloriseerd worden. Paal is een grensdorp vlakbij de provincie Vlaams-Brabant met belangrijke natuurwaarden vlakbij de dorpsgrenzen (Gestel-Lummen, Meldert, Schaffen, Deurne, Tessenderlo, Ham...). Meestal wordt deze kwestie door een Limburgse bril bekeken daar waar Paal zich ontwikkelde tussen de uitlopers van de Hagelandse zandsteenheuvels en ruimtelijk omarmd wordt door de provincie Vlaams-Brabant.

Paal grenst aan vrij grote groen- en natuurgebieden (Vallei van de zwarte beek en Vallei van de drie beken, 1400Ha) die weliswaar net buiten onze dorps- gemeente- of provinciegrenzen liggen maar die toch de attractiviteit van Paal als groen dorp vergroten.

8.3.2 CONCREET

- *De Klitsberg moet gerestaureerd worden en moet uitgebouwd worden tot een parkgebied met herstel van de specifieke kenmerken van een diestiaanse heuvel. Het voorstel om het*

restauratieproject juridisch te kaderen in een coöperatief samenwerkingsverband tussen alle eigenaars moet geïnitieerd en gepatroneerd worden door het gemeentebestuur.

- *Venusberg en Dalenberg zijn eveneens Diestiaanse heuvels . Ook hier moet onderzocht worden welk natuurherstel op termijn nog mogelijk is.*
- *Woonuitbreidingsgebieden moeten geprioritiseerd worden (welke eerst aansnijden?) o.a. rekening houdende met hun huidige en toekomstige natuurwaarde.*
- *De toegankelijkheid van het natuurgebied Vallei van de Zwarte Beek is in het grensgebied tussen Paal en Lummen is te beperkt. Hetzelfde geldt voor het natuurgebied 'Vallei van de drie beken' waar een voetpad de verbinding kan maken tussen het centrum van Paal en het bestaande natuurgebied. Oude buurtwegen dienen opgespoord en opnieuw gevaloriseerd te worden.*
- *Het mini-natuurreservaatje aan de vistrap bij de Gestelse Molen dient uitgebouwd tot een natuurinitiatiegebied voor de kinderen i. s. m. Natuurpunt.*

8.4 PAAL, EEN DORP VAN HANDEL EN DIENSTEN.

8.4.1 ALGEMEEN

Gezinnen groot en klein willen vandaag snel kunnen winkelen, liefst met zo weinig mogelijk verplaatsingen. Om naar de toekomst toe energievriendelijker te winkelen lijkt het aangewezen zoveel mogelijk handelszaken en dienstenbedrijven in te planten dicht bij de woongebieden, zeker ook met een verouderende bevolking in het vooruitzicht.

Gelukkig is er in Paal vandaag nog een ruim aanbod van winkels voor alle basisproducten.

Over heel de lengte van het traject Diest-Beringen van de N29 op Paals grondgebied ontwikkelen zich op dit ogenblik handelszaken en dienstenbedrijven. Dit is een positieve evolutie omdat de woonfunctie voor de aangelanden van deze weg steeds minder aantrekkelijk wordt. Er treedt meer en meer leegstand van woningen op ook in de dorpskom. De ligging van handelszaken en dienstenbedrijven langs de N29 lijkt dan ook interessanter op vlak van bereikbaarheid voor de bevolking van Paal-centrum dan de nieuwe nog te ontwikkelen handelsruimtes in Beringen - Centrum en Beringen-Mijn. Omdat Paal door zijn ligging dichtbij 2 snelwegen een economisch knooppunt geworden is, kunnen hier ook in de toekomst kleinhandelszaken ontwikkeld worden buiten het centrum. Het behoud van een voldoende aanbod van kleinhandelszaken in het dorpscentrum is echter primordiaal.

In de onmiddellijke omgeving van Tervant is door de druk van de oprukkende industrie de tolerantiedrempel overschreden: recente initiatieven verhogen de reeds bestaande milieuhinder nog in aanzienlijke mate: de uitbouw van de kolenhaven, de nieuwe elektriciteitscentrale, een nieuw grootschalig opslagbedrijf op een steenworp (Zeventig Zillen), de mogelijke aanleg van een toegangscomplex tot de N73, bijhorende druk op het verkeer.

8.4.2 CONCREET

- *Het handelsapparaat in de dorpskern moet terug versterkt worden. Concrete maatregelen dienen uitgedacht en geïmplementeerd te worden.*
- *Gezien de omvang van het dorp Paal moeten allerlei soorten voorzieningen, zorgverlening en diensten in het algemeen sterk op lokaal vlak uitgebouwd worden. Zo zijn er zeker nog heelwat ontwikkelingsmogelijkheden voor kleine ondernemers in het domein van natuurbeleving en actieve recreatie zoals in het maasland en midden-limburg. Aansluitend op de natuur-toeristische initiatieven van de provincie Limburg kan Paal zich op dat vlak uitstekend profileren als poort naar Vlaams-Brabant en Antwerpen.*
- *Paal moet zo fietsvriendelijk mogelijk worden uitgebouwd en de stoepen, ook buiten het vernieuwde centrum, moeten optimaal begaanbaar worden gemaakt om de inwoners aan te moedigen zoveel mogelijk met de fiets of te voet bepaalde boodschappen te doen.*
- *Handel en diensten moeten zich langs de N29 verder kunnen ontwikkelen met respect voor omgeving en mobiliteit. Goede afspraken rond parkeergelegenheid en een vlotte bereikbaarheid ook voor bejaarden moeten door het gemeentebestuur gemaakt worden.*
- *In tervant en in de ruime omgeving van de kolenhaven moet bijzonder behoedzaam worden omgesprongen met nieuwe industriële initiatieven. Maximale inperking van de impact op de omwonenden en veiligstelling van de huidige ecologische basiskwaliteit is imperatief.*

8.5 PAAL, EEN ZORGZAAM DORP WAAR HET GEZELLIG WONEN IS VOOR JONG EN OUD.

8.5.1 ALGEMEEN

“Zorgzaam” en “gezellig” zijn vage begrippen die erg ruim kunnen geïnterpreteerd worden.

Alleszins hebben ze vooreerst te maken met de opmaak van de fysieke leefomgeving, met een vlotte toegankelijkheid en met voldoende voorzieningen en diensten bereikbaar voor iedereen.

Zorgzaamheid organiseren in deze tijd heeft te maken met zoveel mogelijk zorg naar de mensen toe brengen, zodat mensen met een of andere beperking zoveel mogelijk in de gewone woonomgeving kunnen blijven wonen.

Kapitaal naar de toekomst toe, alleen al op vlak van betaalbaar houden van zorg, is de uitbouw van het vrijwilligerswerk onder allerlei vormen, georganiseerd maar ook spontaan tussen burens, in de straat, wijk enz.

Het behouden van een goede sociale cohesie tussen de inwoners binnen de buurten en in het dorp werkt zeker de inzet van inwoners voor elkaar in de hand en heeft positieve effecten op het veiligheids- en geborgenheidsgevoel.

Een goede beschikbaarheid van allerlei voorzieningen en diensten decentraal in de dorpen blijft noodzakelijk.

Dit houdt ook in dat het dorpscentrum van Paal zijn winkel -en horeca aanbod behoudt.

Een ruim uitgebouwd en dynamisch verenigingsleven is ongetwijfeld een van de essentiële bouwstenen van een gezellig dorp. De aanwezigheid van eigentijdse sportinfrastructuur en culturele ruimten behoren ook tot de basisuitrusting van een gezellig dorp evenzeer als de aanwezigheid van voldoende groene ruimten verspreid over heel het dorp.

8.5.2 CONCREET

- *O.C. De Buiting verkommert langzaam maar zeker. De woonruimte in het centrum is nog altijd te klein en het terras, met nochtans een mooi zicht op de speeltuin, ligt er al jaren verwaarloosd bij. Ook de schouwburgfunctie van het O.C. wordt globaal onvoldoende benut. Nieuwe kansen voor kleinschaliger producties dienen uitgetest. DE JEUGDPROGRAMMATIE IN HET O.C. MOET ALLESZINS BEHOUDEN BLIJVEN EN LIEFST VERDER UITGEBOUWD.*
- *Burenhulp en allerlei nieuwe vormen van vrijwilligerswerk moet geïnitieerd en aangemoedigd worden. De gemeente kan dit soort initiatieven van de grond helpen en juridisch en verzekeringstechnisch ondersteunen.*
- *Bijzonder verdienstelijke verenigingen zoals de Harmonie en de jeugdbeweging verdienen meer steun .*
- *De sporten beoefend op de sportinfrastructuur in woonuitbreidingsgebied, moeten in hun toekomstige ontplooiing beveiligd worden.*

8.6 PAAL, EEN DORP DAT ZIJN KERN VERDER MOET VERNIEUWEN.

De redelijke betaalbaarheid van de bouwgrond in Paal was in het verleden zeker een sterke troef. Dit kan maar blijven als in onze wijdere omgeving, vooral in het kleinstedelijk gebied, een vergelijkbaar woonaanbod kan gegenereerd worden.

8.6.1 ALGEMEEN

De EEG-verordening van 2005 besteedt specifiek aandacht aan de kwestie van de dorpskernvernieuwing. Ook in het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling wordt een strategie uitgewerkt met doelstellingen en concrete projecten.

Dorpen met een aantrekkelijk openbaar domein en diverse omgevingskwaliteiten kennen een onmiskenbare kwalitatieve groei. Voldoende kwalitatieve ontmoetingsruimte voor de inwoners is een belangrijke succesfactor. Heel wat dorpen in Vlaanderen hebben hun ontmoetingsfunctie verloren door verloederding van de accommodatie, door groeiende mobiliteit en daardoor ook verkeersonleefbaarheid. De pleinfunctie werd opgeofferd aan parkeermogelijkheden en de groene ruimtes werden geasfalteerd.

De Vlaamse overheid roept de gemeentebesturen op om projecten in te dienen om de dorpskernen te herwaarderen door renovatie, inrichting, heraanleg van pleintjes en andere

dorpsontmoetingsplaatsen zoals lokale speeltuintjes en –weides, historische en andere belangrijke lokale plaatsen waar ook recreanten en toeristen kunnen halt houden.

Gezien de recente heraanleg van de dorpskom, waarin deze doelstelling niet werd gerealiseerd, moet voor de concrete invulling van deze doelstelling veeleer gezocht worden naar nieuwe rustige ontmoetingsruimtes in de onmiddellijke omgeving van de huidige dorpskom en dit zowel voor de kinderen, voor de jongeren als voor de senioren.

De vraag of de verdere “appartementisering” van Paal nog wenselijk is, dient alleszins gesteld en beantwoord.

8.6.2 CONCREET

- *De parkeerkwestie in de dorpskom moet, zoals beloofd door het gemeentebestuur grondig geëvalueerd worden, rekening houdende met alle huidige en toekomstige functies van een dorpsplein.*
- *Het speeltuintje achter het O.C. De Buiting en het grasplein achter het vroegere gemeentehuis dienen verder uitgebouwd tot een ontmoetingsruimte voor gezinnen met kleine kinderen en voor bejaarden.*
- *Het huis Auman en omgeving biedt kansen voor een” heemerf “met ontmoetingsruimtes vooral voor de talrijke senioren in het dorp. Eventueel kan een verzameling neerhofdieren worden opgebouwd.*
- *De nog beperkte groene zones vlak bij het centrum moeten optimaal geëxploiteerd worden*
- *Een volgehouden inspanning tegen Leegstand en verkrotting is een belangrijk aandachtspunt*

Deze nota is geen eindpunt, maar een begin. Heel wat kwesties werden onder de aandacht gebracht maar dienen wellicht verder uitgebeend en uitgeklaard te worden.

Op de eerste plaats wil de “Denktank” een bredere groep van inwoners aanzetten tot reflectie over lokale thema’s en problematieken. Dit is geen “ver van mijn bed – show” maar ieder van ons is hier op een of andere wijze in betrokken. Het gaat ons allen aan!

Verder willen we uiteraard ook de beleidsmakers inspireren en misschien helpen bij het formuleren van hun politieke programma’s met aandacht voor de ontwikkeling van Paal.

Het gaat over de toekomst van onszelf maar vooral van ons nageslacht en van alle inwoners die na ons in dit dorp zullen komen wonen.

Enkele concrete projecten dienen nog nader uitgewerkt, gekwantificeerd en op hun financiële haalbaarheid getoetst te worden. Daartoe is echter ook een nieuwe en grondige reflectie over de huidige en reeds geplande uitgavenstromen van de gemeente Beringen noodzakelijk.

De zware crisis in de gemeentefinanciën die voor de deur staat mag echter geen reden zijn om naar de toekomst toe geen nieuwe beleidsinitiatieven te nemen die inspelen op gewenste maatschappelijke evoluties. Bij het maken van nieuwe keuzes in het gemeentelijk beleid zal ook rekening moeten gehouden worden met mogelijke interessante terugverdieneffecten op termijn, zowel maatschappelijk als financieel.

10 BEGRIPPENKADER.

Voor de meeste inwoners, minder vertrouwd met het vakjargon van planners en van politici, is het allemaal niet zo duidelijk wat er precies bedoeld wordt met een aantal begrippen die gehanteerd worden in de gemeentelijke communicatie, maar ook in de ruimtelijke structuurplannen, beleidsnota's met inbegrip van deze nota en in studies allerhande.

10.1 BASISBEGRIJPEN

Dorp: een dorp is een historisch gegroeide nederzetting bestaande uit een of meerdere woonkernen, meestal de vroegere gehuchten, met oorspronkelijk een eigen identiteit, soms zelfs een eigen dialect en vooral een eigen sociaal-cultureel weefsel van verenigingen, comités en een veelheid aan formele en informele contacten tussen de inwoners.

Gemeente: een gemeente is een groep van dorpen en/of steden die samen worden bestuurd door een verkozen politiek apparaat. De gemeente is de onderste laag in de bestuurlijke structuur van ons land.

Stad: een stad is ook een woonkern. Het onderscheid met dorpen wordt meestal gemaakt op grond van de grootte, het aantal inwoners of het voorzieningsniveau. Steden zijn normaal dichter bevolkt, ontwikkelden zich vroeger binnen stadsmuren en bezitten doorgaans meer voorzieningen dan dorpen. Zij vormen ook minder een "hechte gemeenschap".

Beringen-Centrum is van oudsher zo'n stad, weliswaar met een bescheiden stedelijke ontwikkeling in vergelijking met een aantal andere Limburgse of Vlaamse steden.

10.2 SPECIFIEKE BEGRIPPEN UIT DE RUIMTELIJKE ORDENING

In de nota's van de gemeente, de planontwerpers en in het voorhanden zijnde studiemateriaal over ruimtelijk beleid, plattelandsbeleid, stads- en dorpsontwikkeling worden nog allerlei andere begrippen gehanteerd:

Woonkern: een woonkern is een aaneengesloten gebied dat beleidsmatig als een coherent geheel wordt beschouwd en dat prioritair in aanmerking komt als woonomgeving. Binnen een woonkern wordt een beleid gevoerd ter versterking van de woonkwaliteit en een verhoging van het woningaanbod.

Zo worden in het actualisatie-ontwerp van het Ruimtelijk Structuurplan Limburg (2011) voor Beringen volgende woonkernen weerhouden: Beringen-Centrum, Beringen-Mijn, Beverlo, Koersel, Korskamp, Paal, Stal en Tervant. (zie kaart 47)

Hoofddorp: een hoofddorp is een woonkern die ten minste over een voldoende uitrustingsgraad beschikt (cfr. De wetenschappelijke analyse van M. Goossens en H. Van der Haegen in de Atlas van België).

Op basis van de onderzoeken die geleid hebben tot deze Atlas, werd in het Actualisatie-ontwerp van het Ruimtelijk Structuurplan Limburg, Paal opgenomen als hoofddorp (zie kaart 61). Dit betekent concreet dat voor de plannenmakers Paal als hoofddorp, 2 woonkernen heeft nl. Paal-Centrum met zijn gehuchten en Tervant, een gehucht dat als een afzonderlijke woonkern wordt beschouwd.

Daar waar Beringen in de vorige editie van de structuurplannen nog hoofddorp was met een structuurondersteunende functie, wordt Beringen-Centrum en in het verlengde Beringen-Mijn nu gepromoveerd tot "kleinstedelijk gebied". Bestaande bovenlokale bedrijven kunnen in een hoofddorp blijven mits een ruimtelijk uitvoeringsplan.

Kleinstedelijk gebied op provinciaal niveau: in de hiërarchie van de soorten steden is een kleinstedelijk gebied planologisch het laagste niveau. Een stedelijk gebied wordt precies afgebakend in ruimtelijke plannen.

Beringen-Centrum en Beringen-Mijn werden op vraag van het gemeentebestuur door de provinciale en de Vlaamse overheid gepromoveerd tot kleinstedelijk gebied op provinciaal niveau. Het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan deelt de ruimte in de gemeente Beringen op in 2 delen: er is vooreerst het kleinstedelijk gebied Beringen (Beringen-Centrum en Beringen-Mijn) en daarnaast is er een "buitengebied" bestaande uit Paal, Koersel en Beverlo.

Buitengebied: het buitengebied is ook een begrip uit de ruimtelijke ordening. Het is in het algemeen het gebied buiten de afgebakende stedelijke gebieden. Grosso modo is dit buitengebied voor de Vlaamse overheid "het platteland" waarvoor zij een specifiek beleid ontwikkelt en waarvoor zij ook de gemeentebesturen oproept om hier actief aan mee te werken.

Ook binnen het gemeentelijk ruimtelijk plan van Beringen wordt Paal als dorp in het buitengebied een plattelandsdorp waar als basisdoelstelling gelden: het bewaren van de eigenheid; het versterken van de kern met verweving van diverse activiteiten op het eigen niveau en het behoud van de landelijke woonkern Tervant. Uitwaaiing in de open ruimte moet maximaal vermeden worden, zo wordt in het gemeentelijk ruimtelijk plan gesteld.

Suburbanisatie: is ook een term uit de ruimtelijke ordening. Het betreft de migratie van mensen uit de stad of verstedelijkte kernen naar de dorpen op het platteland.

Voor Beringen wordt dit fenomeen op dit ogenblik vastgesteld door een trek vanuit Beringen-Mijn en in beperkte mate vanuit Beringen-Centrum naar het buitengebied. Hierdoor geraken ook de dorpen meer en meer verstedelijkt.

10.3 GEBRUIKTE AFKORTINGEN

RSV: is het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen. In dit plan wordt voor heel Vlaanderen de verschillende functies en hun evolutie, die in onze beperkte ruimte kunnen gebeuren, vastgelegd.

RSL: is het ruimtelijk structuurplan voor Limburg. Hetzelfde maar dan voor het Limburgs grondgebied.

RSB: is dan het ruimtelijk structuurplan voor Beringen.

KSG: kleinstedelijk gebied. Is een technische term uit de ruimtelijke ordening voor een kleine stad.

In het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen wordt de opname van Beringen als kleinstedelijk gebied verantwoord en geduid: "Beringen heeft verschillende kernen met een zekere uitrustingsgraad en een relatief omvangrijk woningenbestand. De provincie Limburg heeft een zwakke stedelijke structuur. Om druk op nieuwe ontwikkelingen in het "buitengebied" te ondervangen is het wenselijk bij de selectie van de stedelijke gebieden voldoende ruimte te scheppen om die nieuwe ontwikkelingen zoveel mogelijk in stedelijke gebieden op te vangen. Beringen kan hierin een rol spelen. Zeker voor Beringen zal echter wel voldoende aandacht besteed moeten worden aan de effectieve versterking van de stedelijke structuur. Het kan niet de bedoeling zijn dat de taakstellingen die voor Beringen gelden ertoe leiden dat Beringen een nog meer uiteengelegd karakter krijgt. Er moet veeleer voor een sterkere concentratie worden gezorgd door de ontwikkelingen te laten gebeuren op die locaties in Beringen waar al een concentratie bestaat."

11 INHOUDSOPGAVE

1	<u>DOEL.....</u>	2
2	<u>DRAAGWIJDTE.....</u>	2
3	<u>EEN REALISTISCHE KIJK OP EEN COMPLEX DORP IN DE 21^E EEUW.....</u>	4
4	<u>PAAL, EEN DORP MET TOEKOMST IN EEN LEEFBAAR PLATTELAND.....</u>	5
5	<u>DE STERKTEN EN ZWAKTEN, KANSEN EN BEDREIGINGEN VAN EN VOOR HET DORP PAAL.</u>	
5.1	SWOT-ANALYSE.....	6
5.1.1	STERKTES.....	6
5.1.2	ZWAKTES.....	7
5.1.3	KANSEN.....	7
5.1.4	BEDREIGINGEN.....	8
5.2	EVALUATIE SWOT.....	9
6	<u>WELK DORP WIL PAAL OP TERMIJN WORDEN? TOEKOMSTSCENARIO'S.....</u>	10
6.1	EEN ZORGZAAM DORP?.....	11
6.2	EEN GEZINSVRIENDELIJK DORP?.....	11
6.3	EEN ONDERNEMEND DORP MET RUIMTE VOOR VERDERE INDUSTRIËLE ONTWIKKELING?.....	11
6.4	EEN DORP WAAR ZOVEEL MOGELIJK INWONERS KUNNEN GENIETEN VAN “STADSE ALLURES” GECOMBINEERD MET NOG EEN ZEKERE “DORPSE CHARME”?.....	11
7	<u>BELEIDSOPTIE. DE KEUZE VAN “DE DENKTANK”.....</u>	12
8	<u>WAT IS EEN ZORGZAAM DORP MET EEN GEZELLIGE EN GEBORGEN OMGEVING WAAR HET BIJZONDER AANGENAAM IS OM TE WONEN EN TE LEVEN?.....</u>	13
8.1	PAAL, EEN KINDVRIENDELIJK DORP.....	13
8.1.1	ALGEMEEN.....	13
8.1.2	CONCREET.....	13
8.2	PAAL, EEN DORP DAT BEJAARDEN ACTIVEERT.....	14
8.2.1	ALGEMEEN.....	14
8.2.2	CONCREET.....	14
8.3	PAAL, EEN GROEN DORP, DAT GROENER KAN WORDEN.....	15
8.3.1	ALGEMEEN.....	15
8.3.2	CONCREET.....	15
8.4	PAAL, EEN DORP VAN HANDEL EN DIENSTEN.....	16
8.4.1	ALGEMEEN.....	16
8.4.2	CONCREET.....	17
8.5	PAAL, EEN ZORGZAAM DORP WAAR HET GEZELLIG WONEN IS VOOR JONG EN OUD.....	17
8.5.1	ALGEMEEN.....	17
8.5.2	CONCREET.....	18

8.6	PAAL, EEN DORP DAT ZIJN KERN VERDER MOET VERNIEUWEN.....	18
8.6.1	ALGEMEEN.....	18
8.6.2	CONCREET.....	19
9	<u>SLOT.....</u>	20
10	<u>BEGRIPPENKADER.....</u>	21
10.1	BASISBEGRIPPEN.....	21
10.2	SPECIFIEKE BEGRIPPEN UIT DE RUIMTELIJKE ORDENING.....	21
10.3	GEBRUIKTE AFKORTINGEN.....	23
11	<u>INHOUDSOPGAVE.....</u>	24